

gangsmaade, end naar man gif den ganste almindelige Lei i saadanne Lovligheeder, altid at lade det gaa til Domstolene, til Politiretterne. Jeg ser nu heller ikke ret, hvad der opnaas ved, at her ganste exceptionelt indrettes en Domstol for den Slags Sager, en administrativ Domstol. Jeg ser ikke, hvad der opnaas derved fremfor at gaa til Politiretten; i alle de andre Tilfælde, hvor en Lærling kan have Kontrakten i § 16, ere jo altid i Tilfælde af Meningsulighed Domstolene de Afgjørende, saa jeg ser ikke, hvorfor det ikke ogsaa kan ske her. Dersom der er noget Sted, hvor man har Brug for Boldgiftsretter eller Arbejdsretter, er det her i dette Spørgsmaal. Jeg vil give det ærede Udvalg Ret i, at dersom vi, saaledes som Arbejderkommissionen i sin Tid foreslog, og som der var noget meget tiltalende ved, kunde faae en Slags Boldgiftsret eller Arbejdsret, saa kunde man for den forelægge hele dette Spørgsmaal, forbi den Slags Retter har baade Sagtundskaab og kan drage de andre Momenter frem, som ere nødvendige til et saadant Spørgsmaals Afgjørelse. For mig er det det, som er det Afgjørende, at man ikke maa begynde paa at indføre administrative Afgjørelser paa rent privatrettelige Omraader. Lad Domstolene have Deres og Administrationen Sit, men det forekommer mig aldeles forkert at henvise Sager, der henhøre til de rene Rettergangs-Omraader, til administrativ Afgjørelse. Det er altsaa Dørligheden, der skal afgive en saadan Erklæring — jeg gaar nu et Dieblit ud fra, at den kan afgive den — og saa skal Erstatningen fastsættes ved den loolige Skjønnsforretning. Se, her vil jeg atter henlede Opmærksomheden paa, hvorledes Sagen vil stille sig, naar vi ere komne saa vidt; jeg gaar nu ud fra, at Dørligheden har givet denne Erklæring, at en Dreng har Lov til at forlade Læren. — Punktum, Andet er der jo ikke — saa skal Læremesteren stævne Drengen, naar de ikke komme til en mindelig Overenskomst, eller hans Værges til en loolig Skjønnsforretning, for at faae Erstatningsspørgsmaalet afgjort. Men maa jeg da spørge — det behøver jeg naturligvis slet ikke at spørge den ærede Ordfører om, men andre Medlemmer — hvorledes en saadan Skjønnsforretning vil komme til at se ud. Der mangler ethvertformigt Grundlag til, at der kan afgives Skjøn. Der foreligger slet ikke Skjønsmændene Andet, end at Drengen har Lov til at forlade sin Lære. Men et Grundlag skal jo tilveiebringes, og hvorledes tilveiebringes det? Ja, det vil blive ved en Procedure under Skjønnsagen. Under Skjønnsagen maa der finde Procedure Sted, hvorunder der maa staffles Oplysning om, hvorlænge han har været i Lære, hvor mange Aar han har tilbagelagt, Lærekontrakten maa fremlægges o. s. v., kort sagt, alle de Momenter fremdrages, som betinge Erstatning. Det er jo dog klart, at Skjønsmændene have Ret til at forlange, før de afgive

noget Skjøn, at have et Grundlag til at bestemme Skjønnet efter. Altsaa, det Sele man opnaar, er, at istedetfor, at der ellers ved en Skjønnsag foreligger som Grundlag den foregaaende Procedure for Retten, faar man her hele Proceduren under Skjønnsagen; det synes mig klart. Det er det Sele, der opnaaes, ved ikke strax at gaa Rettens Lei, at man faar Proceduren under Skjønnsagen, istedetfor at man har Dommen og Proceduren førend Dommen til Grundlag for Skjønnsforretningen. At det er nødvendigt at have et saadant Grundlag, er der Ingen, der betvivler; men jeg vil blot yderligere ubehøve, at det er saa meget mere nødvendigt, som en saadan Skjønnsforretning jo ikke er endelig, men kan apelleres til Overretten og saa fremdeles. Der maa altsaa foreligge et helt juridisk, retligt Grundlag for en saadan Skjønnsforretning. Jeg kan, som sagt, derfor ikke, hvor meget jeg end sympathiserer med den Tanke, at Lærlingen maa kunne frigjøre sig mod Erstatning, stemme for dette Forslag i den Form, hvori det nu foreligger, og navnlig af den Hovedgrund — foruden alle de andre, jeg har nævnt — at, jeg finder, at det er urigtigt at indbrage rent private Forhold under administrative Afgjørelser. Det er egenlig min Hovedindvending; den er noget theoretisk, men jeg tror ikke, at den er saa gal alligevel. Jeg maa altsaa stemme imod Forslaget, og derfor haaber jeg, at det vil kunne komme frem i en bedre Form, da det formentlig ikke er sidste Gang, at vi se dette Lovforslag her.

Indenrigsministeren (Staal): Det ærede Medlem, der først talte, var i høj Grad enig i Principet i det stillede Endringsforslag, men var i ligesaa høj Grad uenigt med Hensyn til den Maade, hvorpaa man havde søgt gennem Endringsforslaget at gjøre dette Princip virksomt i Praxis. Han knyttede dertil en Række, som det forekommer mig, meget principfaste eller meget principmæssige, men efter min Mening ikke altid fuldkommen praktiske Betragtninger. Denne Bestræbelse efter at fastholde et bestemt Princip paa alle Punkter har gjort, at han har set paa Sagen med Dine, som ikke have været fuldkommen billige imod Forslaget, hvilket har gjort, at han ikke har kunnet se den virkelige Udførlighed af Forslaget, som det dog forekommer mig ligger temmelig nær. Det ærede Medlem ansførte først, at det Udtryk, som er brugt i Endringsforslaget: „særegne Omstændigheder“, var allerede meget uforstaaeligt. Det forekommer mig dog, at det ikke vil være saa overordentlig vanskeligt at have et Skjøn over, hvad „særegne Omstændigheder“ maa være, og hvad „almindelige Omstændigheder“ maa være. Den Omstændighed f. Ex., som jeg tror, at det ærede Medlem nævnte, at et saa ungt Menneſte faar Ulyst til den Profession eller den